

انتخاب نتاج حاصل از دو رگ‌گیری دوطرفه بین نارنگی یاشار با برخی از ارقام پرتقال (مارس و هاملین) و نارنگی (پونکن، شانگشا و پیج)

بهمن داداش زاده^{۱*}، فرهاد رفعت^۲، بهروز گل‌عین^۳، فائزه درجانی^۴

^{۱*} پژوهشگر پژوهشکده مرکبات و میوه‌های نیمه گرمسیری

^۲ عضو هیئت علمی پژوهشکده مرکبات و میوه‌های نیمه گرمسیری

^۳ دانشیار پژوهشکده مرکبات و میوه‌های نیمه گرمسیری

^۴ کارشناس پژوهشکده مرکبات و میوه‌های نیمه گرمسیری

*نویسنده مسئول: b.dadashzade@yahoo.com

چکیده

هدف از این مطالعه شناسایی و انتخاب دورگ‌های برتر نتاج حاصل از تلاقی دوطرفه نارنگی یاشار با برخی از ارقام پرتقال (مارس و هاملین) و نارنگی (پیج، پونکن و شانگشا) به منظور معرفی رقم بود. مواد آزمایشی این تحقیق، حاصل نتایج کارهای تحقیقاتی انجام شده توسط فیفای و همکاران در سال ۱۳۹۰ بود. مواد اولیه آزمایشی مشتمل بر تعداد ۲۲۷ ژنوتیپ از انواع مرکبات (۱۳۶ ژنوتیپ آن احتمالاً دورگ، ۳۰ ژنوتیپ نوسلار و ۶۱ ژنوتیپ نامشخص)، بودند. از آن جایی که در معرفی یک رقم جدید، وجود خواص کمی و کیفی مطلوب، از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. لذا این مطالعه با هدف بررسی برخی از صفات کمی و کیفی میوه‌های این ژنوتیپ‌ها انجام شد. بر اساس داده‌های ثبت شده از مراحل مختلف نمونه‌گیری طی سه سال از صفات مورد نظر (طول میوه، قطر میوه، ضخامت پوست میوه، وزن تک میوه، حجم میوه، ناف دار بودن، اتصال دم میوه به میوه، رنگ پوست میوه، تعداد بذر هر میوه، تعداد پره میوه، اسیددیده قابل تیتراسیون، مواد جامد محلول، رنگ گوشت میوه، ضخامت پوست پره، چسبندگی گوشت به پوست، رنگ میوه و درصد آب میوه)، نتایج حاصل از تجزیه خوشه‌ای آن‌ها، نشان داد که ژنوتیپ‌های با کدهای ۱۰۱، ۹۶ و ۱۰۷ به‌طور مشترک با دارا بودن برخی صفات مناسب از جمله، دارا بودن میانگین بذر به تعداد کمتر از ۷ عدد در هر میوه، ضخامت پوست میوه بین ۳.۴۳ - ۲.۳۵ میلی‌متر، دارا بودن tss/ta به میزان بیش از ۶.۵، دارا بودن رنگ نارنجی تا نارنجی روشن در زمان رسیدن و دارا بودن میانگین وزن تک میوه به میزان ۱۸۷.۸ - ۸۱.۶ گرم (اواخر آذرماه)، توانستند نسبت به سایر ژنوتیپ‌ها برتری داشته باشند.

کلمات کلیدی: نتاج، ژنوتیپ، یاشار، مارس، شانگشا